

Pressemeddelelse 13. marts 2024

Dansk forskning hyldes med dobbeltuddeling af prestigefyldt medalje.

Selskabet for Naturlærens Udbredelse (SNU) har i anledning af sit 200-års jubilæum besluttet at tildele H.C. Ørsted Guldmedaljen i hhv. fysik og kemi til to fremtrædende forskere, professor Jens Kehlet Nørskov og professor Morten Meldal, for deres banebrydende bidrag inden for fysik og kemi. Begge forskere vil blive hædret for deres indsats ved en ceremoni, hvor medaljerne overrækkes af Hans Majestæt Kongen.

H.C. Ørsted Guldmedalje i Fysik: Professor Jens Kehlet Nørskov

Professor Jens Kehlet Nørskov fra Danmarks Tekniske Universitet har haft en enorm indflydelse på vores forståelse af fænomener på grænsefladen mellem faste stoffer og gas- eller væskefasen. Som teoretisk fysiker har han været pioner inden for udviklingen og anvendelsen af kvantemekaniske beregninger til forståelse af adsorption og kemiske reaktioner på overflader. Han har udviklet, hvad der i dag er standardmodellen til forståelsen af kemiske bindinger ved metaloverflader, og hans forskning har skabt grundlaget for en forståelse af heterogen katalyse.

Jens Kehlet Nørskov har de seneste år fokuseret sin forskning på at forstå og udvikle processer til grøn energiomdannelse – Power2X. Et afgørende gennembrud inden for de seneste fem år er det teoretiske grundlag for en proces til elektrokemisk reduktion af N_2 til ammoniak. Hans bidrag har været helt centralt og først og fremmest været påvisningen af, at kontrol af proton og elektronoverførsel er nøglen til kontrol af selektiviteten til ammoniak. Perspektiverne er enorme og kan spille en afgørende rolle for den nødvendige globale omlægning til grøn energi.

H.C. Ørsted Guldmedalje i Kemi: Professor Morten Meldal

Professor Morten Meldal fra Københavns Universitet modtager H.C. Ørsted Guldmedaljen i kemi for hans markante bidrag til organisk kemi. Morten Meldal har i årevis været en toneangivende forsker og har blandt andet stået i spidsen for flere betydningsfulde opdagelser og teknologier inden for hans forskningsområder. Morten Meldal modtog i 2022 Nobelprisen for sit arbejde.

Morten Meldals arbejde omfatter blandt andet "klikkemi", hvor molekyler bygges hurtigt og effektivt sammen i en særlig form for kemisk reaktion. Klikkemi bruges både i industrien og den akademiske verden til at danne nye molekyler, og til at klikke håndtag på eksisterende molekyler, uden at ændre deres biologiske funktion.

Inden for de sidste år har Morten Meldal designet peptid receptorer, de såkaldte P-bodies, der kan genkende molekyler specifikt i vand. Der er store forventninger til, at disse relativt små syntetiske peptider kan erstatte antistoffer, som pt. udgør op mod 30% af drug markedet, men som pga. deres makromolekylære natur giver medicinske og immunologiske begrænsninger.

Guldmedaljerne overrækkes af H.M. Kongen

SNU's H.C. Ørsted guldmedalje gives for fremragende videnskabelige arbejder inden for fysikkens og kemiens områder. Medaljen kan gives til forskere, der arbejder i Danmark, og er hidtil tildelt 19 forskere siden 1909, heriblandt to Nobelpristagere, Niels Bohr (1924) og Aage Bohr (1970).

Guldmedaljerne vil blive overrakt af Hans Majestæt Kongen i Den Sorte Diamant den 22. marts. Pressen er velkommen i begrænset omfang, og tilmelding skal ske per mail til Selskabet for Naturlærens Udbredelse senest den 18. marts (se kontaktoplysninger nedenfor).

Guldmedaljerne og ceremonien er muliggjort med støtte fra energiselskabet Ørsted og Carlsbergs Mindelegat for Brygger J.C. Jacobsen.

Kontaktinformation

Selskabet for Naturlærens Udbredelse

Sekretær Cecilie Pedersen

+45 20119488

snu@snu.dk

Om Selskabet for Naturlærens Udbredelse – levende formidling gennem 200 år

Efter sin store opdagelse tog H.C. Ørsted på en længere foredragsrejse og opdagede, at man i både England og Frankrig havde fået selskaber, hvor alle kunne høre om de nyeste fremskridt inden for fysik og kemi - og om fagenes betydning for erhvervslivet. Han stiftede derfor i 1824 Selskabet for Naturlærens Udbredelse og begyndte selv at holde åbne forelæsninger med adgang for alle i København, og han fandt dygtige forelæsere også i mange andre byer i Danmark. Bryggerfamilien Jacobsen var blandt hans tilhørere i København og de første medlemmer af SNU. SNU fokuserer fortsat på den bedste og nyeste formidling af naturvidenskab, og belønner fremragende forskning og formidling med H.C. Ørsted Medaljer.

Om Ørsted

Ørsteds vision er at skabe en verden, der udelukkende kører på grøn energi. Ørsted er inspireret af H.C. Ørsteds nysgerrighed efter at forstå naturen, og H.C. Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen er grundlaget for moderne produktion af elektricitet, som er kernen i virksomheden Ørsted. Ørsted udvikler, opfører og driver hav- og landvindmølleparker, bioenergi-, solcelle- og energilagringsanlæg samt anlæg til produktion af vedvarende brint og grønne brændstoffer.

Om Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen

Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen blev stiftet af Carlsbergfondet den 1. oktober 1938 på 50-års dagen for J.C. Jacobsens overdragelse af Carlsberg bryggeri til fondet. Carlsbergs Mindelegat støtter fra 2023 projekter, der bidrager til at formidle og fremme forståelsen for grundvidenskab og dens betydning i samfundet.